

3 İnsani Yardım Koordinasyonu: STK forumları ve konsorsiyumları - yerelden küresele

STK FORUMU VE STK KONSORSİYUMU NEDİR?

Benzerlikler:

- Bir STK konsorsiyumu veya STK forumu ortak STK hareketini teşvik etmek için STK tarafından organize edilen ortak bir girişimdir. Bu STK'lar kendi ortak ilgili alanları noktasında birlikte ilerlemeye çalışmak için bir araya gelmektedir.
- Hem boyut hem de yapı bakımından birbirlerinden farklı olabilirler (mutat çalışmalarının yanı sıra sadece tek bir gönüllü ile çalışma yapacak kadar çok küçük veya (kendini adanmış çalışanlar ve bir sekreteryası olan) çok daha fazla yapılanmış bir kurum).
- Kendi meseleleri ve odakları STK'ların aslında topluluk olarak neye yatırım yapmak istediklerine göre değişkenlik gösterebilir.
- Üyeler: uluslararası STK'lar, ulusal STK'lar veya her ikisinin bir arada bulunduğu şekilde olabilir.

Farklılıklar:

STK Forumları: Temel olarak insani bir müdahalenin bulunduğu yerlerde ülkesel düzeyde faaliyet gösterirler.

- Bir çoklu STK forumu belirli bir ülkede insani yardım faaliyetleri düzenleyen STK'ları desteklemeyi amaçlamaktadır. Genellikle STK'ları bir ülkedeki ulusal yönetim ve yasal çerçevelerde yönlendirmek için desteklemeye odaklanmış bir ülkede faaliyet gösterirler. Örneğin, bir STK'nın bir ülkede nasıl tescil aldığı, ülkede faaliyet göstermek için STK'lardan istenilen yasal koşulların neler olduğu.
- Bir çoklu STK forumu genellikle, bir ülke ekibini birleştirmek veya bir ülkedeki idari planlamadan önce STK'ları birleştirmek üzere temel forumlar ve paydaşlarla ortak STK temsilini kolaylaştırmaya odaklanır.
- Bir ülkedeki ortak STK savunuculuk meselesini kolaylaştırmakta ve desteklemektedirler.

STK konsorsiyumu: Temel olarak bölgesel ve küresel düzeyde faaliyet göstermektedirler.

- Tematik odaklıdır.
- Ülkeye özgü konulara daha az, bölgesel ve küresel meselelere ve politikalara daha fazla odaklanır.
- Amaçları gerçekten STK perspektiflerini yansıtmak ve önemli bölgesel, küresel ve tematik tartışmalara katılımı kolaylaştırmaktır.
- Bu web seminerinde, bir STK konsorsiyumu, STK ortak eylem ve savunuculuğunu geliştirmeyi göz önüne alacak olan bir yapı oluşturmak için bir araya gelen çok sayıda STK'lar olarak anılacaktır.

Bir konsorsiyum örneği

Fikir: Avrupalı STK'ları ve temel odak noktalarından birini bir araya getirmek, AB ve özellikle Avrupa Sivil Koruma ve İnsani Yardım Operasyonları Birimi ECHO (European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations) ile partnerlik kurmak ve çalışmak ve ayrıca yeni bakış açıları getirmek içindir.

Yakın Çevre/Network: (geçen yıl Dünya İnsani Zirvesi [World Humanitarian Summit-WHS] sırasında oluşturulan) yerel organizasyonları bir araya getirmek.

Asya Pasifik Mülteci Hakları Networkü: mülteci haklarının artırılması hususunda farklı STK'lar ile çalışan Bangkok dışında kurulmuştur.

ICVA: bir konsorsiyumdur: İnsani yardım STK'larının tek küresel networkü (yaklaşık 100 üyeli)- STK'lar ve küresel düzeyli insani yardım sektörü arasında STK'ların aslında insani yardım sisteminin geleceğini şekillendirebileceğini belirten STK fikirlerini ortaya atmaya çabalayan bir köprüdür. (zorla yerinden edilme, insani yardım koordinasyonu, insani yardım finansmanı ve insani yardım ortaklıkları).

TOPLU STK EYLEMİNİN ÖNEMİ:

- İnsani yardım eylemini, özellikle ağırlıklı olarak BM ve bağışçı öncülüğündeki bir sistemi şekillendirir.
- Topluluğa ait farklı görüşleri yansıtan, toplu eyleme yatırım yapan ve öğrenilen dersleri paylaşan çeşitli açılarını ortaya koyar.
- Kurumsal çıkarılardan ziyade ortak çıkarları destekler – bir denge gerekir.

MYANMAR BAĞLAMı:

Nargis Kasırgası Myanmar sivil toplumunda dikkate değer bir kalkınma fırsatı oluşturdu.

- Sivil toplum işlevselleştirildi, daha fazla organize olundu ve farklı paydaşlarla daha iyi etkileşim içine girildi.
- Özellikle yerli aktörlerin yanı sıra yabancı aktörler arasında daha güçlü bağlantılar ve daha iyi bir güven inşası sağlandı.
- Sivil alan çok daha büyük, daha karmaşık ve daha entegre.
- Sivil toplum, özellikle uluslararası toplum ve diğer paydaşlarla daha koordine ve sistemik bir tavır içinde birlikte çalışmayı öğrendi.

Myanmar'da çok çeşitli sivil toplum örgütleri bulunmaktadır (10.000 aktif STK ve yerel STK bulunmaktadır). Kasırga, hükümet için sivil topluma daha fazla alan açma noktasında gerçekten bir uyarı alarmı gibi oldu. Hükümet ayrıca kendi STK'larını – devletin fon sağladığı- Hükümet tarafından işletilen ve dolayısıyla bağımsız olmayan STK'ları (HTİSTK'lar) çalıştırır. Diğer STK türleri devletten hiçbir maddi destek almaz.

Sorunlar:

- Özellikle toplanma, örgütlenme ve ifade özgürlüğü ile ilgili kısıtlayıcı yasalar ve politikalar.
- Bağışçı fonlarının akması ile sivil toplum arasındaki koordinasyonu geliştirmek yerine daha fazla rekabet yaratmıştır.
- STK'lar arasında iletişim ve koordinasyon eksikliği.

İhtiyaçlar:

- Yerel sivil toplum örgütleri arasında daha iyi ilişkiler kurun ve koordinasyon çabalarını arttırın.
- Devletin güvenini kazanın
- Ortaklık ilkelerine bağlı kalın
- Eşitlik, şeffaflık, sonuç odaklı yaklaşım, tamamlayıcılık ve sorumluluk ilkelerine bağlı kalın
- Tüm insani yardım aktörlerinin ortak bir çaba içinde olacağı birleşik bir cephe oluşturun
- Ortak savunuculuk ve yapıcı diyalog.
- Kapsayıcı koordinasyon yapıları- Yerel STK'lar, Uluslararası STK Forumlarının dışında bırakılmaktadır. Bu durum birlikte çalışacak uluslararası ve yerel STK'ları bölüyor, böylece yerel sivil toplum savunuculuğa devam ediyordu. Bugün İnsani Ülke Ekibi (Humanitarian Country Team-HCT) üyesi olarak (ki bu dünyadaki en büyük rakam) dört yerel STK bulunmaktadır.

YEREL KAYNAK MERKEZİ OLARAK BİR FORUMUN PARÇASI OLMANIN FAYDALARI

- STK'lar bu durumun kendilerine uzmanlık/tecrübe katılımı ve paylaşımı imkanı sağladığını belirtmektedir.
- Güncel bilgiler ve düzenli kaynak materyalleri alma yöntemi
- Bölgesel ve uluslararası girişimlerle bağlantı içinde olma

Fırsatlar:

- Yerel STK temsilcileri İnsani Ülke Ekibi vasıtasıyla uluslararası sivil toplum kuruluşları ile bağlantı kurabilir ve birlikte çalışırken daha iyi işbirliğinde bulunabilirler.
- Devletten daha fazla destek almak için, devlet-STK'lar-Özel sektör arasında üçlü bir anlaşma yapılabilir.

SOMALİ BAĞLAMı

Temsil: temsiliyetteki değişimleri araştırır, Somali STK Konsorsiyumu İnsani Yardım Ülke ekibinde, STK'lardan farklı olarak daimi bir sandalyeye sahiptir.

Koordinasyon: üyelerin katılımı, tüm bölgelerdeki platformlar aracılığıyla, ortak sıkıntılarla karşılaşılan, faaliyetler ve politika geliştirmedeki son güncellemelerin ve insani yardım ile kalkınma çalışmalarından kaynaklanan meselelerin tartışıldığı aylık ve geçici toplantılarla gerçekleştirilmektedir.

Savunuculuk: Somali'deki kıtlık riskine dair aktif savunuculuk ve birkaç platform ve konferansta da bulunmaktadır.

Bilgi paylaşımı: üyelerin kendi faaliyetlerine dair konuyla ilgili tüm bilgileri, STK'lar, BM, devlet ve uluslararası ilgili taraflarla çalışma hususundaki son güncellemeleri paylaşır ve bilgileri garantiler.

Somali'de yeni bir strateji:

1.Çevresel insani esnekliği ve kalkınma sonuçlarını çok paydaşlı ve çok seviyeli katılım yoluyla mümkün kılmak: Tüm aktörlerle etkileşimde bulunmak ve STK'ların sınırlı miktarda zorlukla doğru şekilde faaliyet göstermelerini ve bunları gerekli düzeye yükseltebilecekleri bir alan sağlamak. (Bürokratik engeller, farklı bölge ülkelerinde yasadışı vergi talepleri, kayıt ve masraflar).

2.Uluslararası iyi uygulamalar ve standartları uygulayarak Somali'de daha fazla hesap verebilirlik ve şeffaflık: Örneğin Somali gibi yüksek riskli yolsuzluk potansiyeli olan bir ülkede, bir saptırma potansiyeli vardır. STK'lara söz konusu dinamikleri anlama ayrıca bu dinamiklerle daha iyi başa çıkma hususunda yardımcı olmak.

3.Küresel, bölgesel ve ulusal taahhütlerin tanıtımının ve uygulanmasının sağlanması: Yerelleşmeye odaklanın, yerel aktörlerin fikir ve kapasitelerinin nasıl geliştirilebilir, yalnız ulusal STK'lar değil ayrıca insani yardım ve afet yönetimiyle daha fazla ilgilenen hükümetler de vardır ve bunlar yerleşme çevresinde dönen tartışmalardan nasıl faydalanabilir. Ayrıca köprü görevi görün, küresel çerçevede nelerin tartışılacağından, uluslararası komitelerin nelerin üzerinde fikir birliği yaptığından ve geliştirilmekte olan standartlardan ve bunları nasıl uygulamaya koyabileceklerinden haberdar olan üye temsilcilikler oluşturmak (ör. Dünya İnsani Yardım Zirvesi (WHS), Kapsamlı Mülteci Müdahale Çerçevesi (CRRF).

Bu da bir yerel ve ulusal STK'lar karması oluşturulduğunda başarılabacaktır. Ülke direktörlerinden destek alma bakımından asıl gerekli olan iyi liderliktir. Üyeliklere

duyarlı olmak, yani üyelerimiz tarafından dile getirilen meseleler olduğunda, onlara karşı çıkmak için değil yardımcı olmak için orada bulunmak. Hükümetler arası kalkınma otoritesi (IGAD), bölge platformları ve uluslararası platformlar gibi kuruluşlarla daha bölgesel etkileşim.

Zayıflık: beklentiler, üyelik beklentilerini ve ihtiyaçlarını yönetme, karar verme düzeyinde sınırlı yerel temsiliyet. Şuanda proaktiflikten ziyade daha reaktif olma ve bu konuda kendini geliştirme ihtiyacı.

Genelde karşılaşılan bazı sıkıntılar bürokratik engeller etrafında olmaktadır;

Emniyetsizlik: erişim endişeleri – ülkenin pek çok yerinde yaşanan ulaşım sorunu, yüksek şok ve açlık riski, insani kalkınma tartışmalarındaki insani yardım ilkeleri ve tarafsızlık algılarına yönelik dikkat kaybı endişesi ve tabii ki yolsuzluk ve tüm yönetsel riskler bulunmaktadır.

STK FORUMLARINA MADDİ DESTEK SAĞLAMA VE TOPLU HAREKET:

Fırsatlar:

STK'ların kolektif olarak devlet destek planları, STK maddesiyle ilgilenmeleri.

Savunuculuk:

- Somali'nin karşılaştığı meselelere dikkat çekmeye devam ederken paydaş sayısınınca saygınlık ve güvenilirlik kazanılır.
- Farkındalık oluşturma konusunda ve aynı zamanda STK'ların nereye en uygun olduklarını ve bu dinamiklerle nasıl uygulamaya yardımcı olabileceklerini anlamalarını sağlama hususunda daha fazla çalışma yapmak.
- Bir konsorsiyumun yerel ve ulusal STK dengesini, uluslararası ve ulusal STK'lar arasında nasıl gezineceğini ve bu sorunların üstesinden nasıl gelebileceğini bilmesi gerekmektedir.
- Farklı paydaşların birbirleriyle konuşabilecekleri - bağışçılar ve yerel STK'lar, ayrıca devlet ve uluslararası STK'lar arasında- mümkün olduğunca çok sayıda platformun desteklenmesi gerekir.

SURİYE BAĞLAMLI

2011'den Temmuz 2014'e kadar, koordinasyon tamamen STK önderliğindeydi ancak Güvenlik Konseyi'nin 21/65 numaraları Yasa tasarısının kabul edilmesiyle sınır ötesi müdahale yönetimi değiştirildi. 2014'de OCHA bölgeye gitmeden önce bile, yerelde, bölgeselde ve küresel düzeyde network olarak çalışan pek çok paydaş bulunmaktadır. STK Forumu 2012 yılında -Suriye Uluslararası STK'lar Forumları- olarak, küme sistemi de Suriye'nin Bütünü Yaklaşımıyla başladı.

BİR FORUMLAR PROGRAMINA KATILMANIN KATMA DEĞERİ:

- Bir müdahaleye yönelik çalışırken aynı dili konuşmak. Özel savunuculuk desteği.
- Türkiye'de faaliyet yürüten en büyük STK olan Suriye STK'lar Birliği (Syrian NGO Alliance-SNA), ve STK Forumları daha çok Uluslararası STK forumları ve ayrıca yerel STK'ları kabul etmektedir.
- Aynı fikri paylaşmak ve daha yüksek bir sesle ifade etmek.
- Partnerler ve bağışçılarla buluşmak ve ilişkileri geliştirmek için network oluşturmak.
- Daha iyi bir koordinasyon.
- Öğrenilen dersler, en iyi uygulama ve bilgi paylaşımı.

Ağ oluşturma:

• Sadece diğer yerel STK'larda çalışan meslektaşlarımızla bir araya gelmek için değil, ayrıca partnerler ve bağışçılar ile ilişkilerimizi de geliştirmeye yöneliktir. Kişinin öğrendiği dersleri, edindiği tecrübeleri paylaşmasını, koordinasyonda destek kazanmasını ve gelecekte çıkması muhtemel meseleleri tartışmayı mümkün kılar.

Sorunlar:

- Özellikle yerel ve uluslararası kuruluşlar arasında rekabet eden ve farklı olan birçok öncelik var, herkesi bir araya getirmeye çabalamak ve bir araya getirmek her zaman zor.
- Karar verme ve uygulama mekanizmaları farklıdır. Çoğunlukla biri eylemde bulunur ve müdahale eder veya çok çabuk yerini alırken, bazı kuruluşlar da karar alırken merkezlerinden onay gelip gelmemesi durumuna göre faaliyet yürütürler.
- Zaman kısıtlamaları: çoğunlukla savunuculuk hususundaki bilgilere yönelik çok hızlı bir geri dönüş olmaktadır.
- Hem çalışanlara hem de fon sağlamaya yönelik sınırlı kaynaklar.
- Suriyelilerin Suriye konusundaki görüşmelere katılmasına yönelik seyahat kısıtlamaları

İyi koordinasyon:

- Halep'in yerel düzeyde tahliye edilmesi – whatsapp grupları oluşturuldu ve STK'lar müdahale etti.
- Bölgesel düzey – başlangıçta STK'lar, Suriye'nin Bütününün değerlendirilmesi ve incelenmesinin nasıl olacağı ve BM ile STK'ların birlikte daha iyi bir analiz yapmak için nasıl iş birliği yapacakları hususunda mutmain değildi.

İHH İnsani Yardım Vakfı Tarafından Türkçeye Tercüme Edilmiştir
Translated to Turkish by courtesy of the İHH.